

The American Way

Amateur of toch (een beetje) prof?

Johnny 'Football' Manziel zet NCAA-regels op scherp

Johnny Manziel werd in een halfjaar een nationale sportheld in de Verenigde Staten. In 2012 debuteerde hij als quarterback van het universiteitsteam van Texas A&M. Hij speelde de sterren van de hemel, brak diverse nationale records en werd de eerste football-speler ooit die als *freshman* (eerstejaars) de Heisman Trophy voor beste speler van het seizoen mocht ontvangen. De afgelopen zomermaanden doken er echter geruchten op dat 'Johnny Football', zoals zijn bijnaam luidt, de gedragsregels van de NCAA zou hebben overtreden. Er was een video, er waren belastende verklaringen, maar de NCAA vond geen overtuigend bewijs en het bleef bij een symbolische schorsing. Wel deed de zaak-Manziel opnieuw de discussie oplaaien over de benarde positie van de *college athlete*: iedereen verdient aan hem, behalve de atleet zelf.

Door Pieter Verhoogt

Johnny Manziel werd geboren op 6 december 1992 in Tyler, Texas. Op de lagere school blonk hij uit in zowel basketbal als honkbal, golf en football. Honkbal en football waren zijn grote liefdes en vooral als quarterback van het team van Tivy High School maakte hij tijdens zijn laatste schooljaren grote indruk. Na zijn laatste seizoen riep de National High School Coaches Association hem uit tot beste speler van het jaar.

Vanzelfsprekend werd Manziel overspoeld met aanbiedingen van universiteitsteams. Ook Manziels favoriete universiteitsteam, Texas Longhorns, was geïnteresseerd. Maar omdat zij hem op een andere positie wilden laten spelen dan die van quarterback, viel deze optie af. Manziel koos voor het topteam van de universiteit van Oregon, maar veranderde van mening en meldde zich aan bij Texas A&M University. Naar verluidt was het vooral de overtuigingskracht van de toenmalige quarterbackcoach van de Texas A&M Aggies, Tom Rossley, die daarbij de doorslag gaf.

Nationaal record

Tijdens de voorbereidingen op het seizoen 2012 wist Johnny Manziel de coaches ervan te overtuigen dat hij, hoewel eerstejaars, hun beste quarterback was. Manziel begon het seizoen in de anonimiteit, maar kreeg landelijke aandacht toen hij in de wedstrijd tegen de universiteit van Arkansas met 557 yards terreinwinst het 43 jaar oude nationale record van Archie Manning wist te breken. Twee weken later kwam hij zelfs tot 576 yards.

De echte doorbraak kwam echter toen Manziel met indrukwekkend spel de gedoodverfde titelkandidaat Alabama in eigen huis met 29-24 wist te verslaan en Crimson Tide daarmee de enige nederlaag van het seizoen toebracht. Vanaf dat moment werd 'Johnny Football' een serieuze kandidaat voor de Heisman Trophy, de belangrijkste individuele prijs in het *college football*. Toen hij later in het seizoen de grens van 4.600 yards doorbrak en daarmee eerdere Heisman-winnaars passeerde, was het pleit beslecht. Johnny Manziel werd de eerste

speler ooit die in zijn eerste jaar de Heisman Trophy wist te winnen.

Amateurstatus

Het zo geweldig verlopen seizoen 2012, dat Manziel en de Aggies afsloten met het winnen van de Cotton Bowl, kreeg een domper toen berichten opdoken dat Manziel eerder dat jaar geld zou hebben ontvangen voor een handtekeningensessie. Tijdens zijn bezoek aan de BSC Championship Game, de finale van het *college football*-seizoen, zou Manziel van memorabiliahandelaar Drew Tieman een flink bedrag hebben ontvangen voor het signeren van footballs, mini-football-helmen, foto's en andere voorwerpen. Naar verluidt ging het om honderden items. Manziel zou hiervoor een bedrag van vijf cijfers hebben ontvangen.

Een dergelijk bericht doet in de *college*-sportwereld alle alarmen afgaan. Volgens de regels van de NCAA is het *student athletes* ten strengste verboden enige vorm van beloning te ontvangen voor de promotie of verkoop van producten of diensten. Overtreding van deze regel heeft gevolgen voor de amateurstatus van de speler en daarmee voor zijn speelgerechtigdheid.

Journalisten doken op het verhaal en stelden vast dat er op internet sprake was van een plotselinge toename van door Johnny Manziel gesigeneerde voorwerpen. Het Manziel-kamp beweerde dat het falsificaties betrof, maar gerenommeerde handtekeningexperts bevestigden de authenticiteit van de krabbels. Daarop stelde 'Johnny Football' dat hij in de veronderstelling was dat de gesigeneerde items voor *charity*-doeleinden waren bestemd. Manziel beweerde voor zijn signeesessie geen enkele vergoeding te hebben ontvangen.

De NCAA stelde een onderzoek in naar de gang van zaken. Er dook een video op met beelden van Manziel tijdens de signeesessie en de tegenpartij bevestigde dat zij Manziel voor zijn diensten had betaald. Men slaagde er echter niet in om bewijs te vinden voor de daadwerkelijke betaling. De NCAA liet het daarom bij een milde straf: Manziel moest de eerste helft van de openingswedstrijd van het nieuwe seizoen aan de kant blijven.

Scheef verdeeld

Het handtekeningincident raketde in Amerika de discussie

weer eens op over de vraag of *student athletes* wel of niet gecompenseerd zouden moeten worden voor het inzetten van hun sportieve talenten. De verdiensten in de *college sports*-economie zijn nu immers wel erg scheef verdeeld. Universiteiten verdienen dankzij hun atleten tientallen miljoenen

het aantal aanmeldingen van studenten explosief gestegen.

Velen laken de starre houding van NCAA, die blijft vasthouden aan de strikte amateurstatus van *student athletes*, waarbij geen andere vergoeding is toegestaan dan een *scholarship* in de vorm van collegegeld, boeken en kost en inwoning. Overtredingen worden streng bestraft. Zo werd A.J. Green, nu uitkomend in de NFL, in zijn *college*-periode voor vier wedstrijden geschorst omdat hij één van zijn shirts had verkocht.

Het voorbeeld van Manziel is interessant. *College*-spelers zijn populaire figuren en het uitdelen van handtekeningen is onderdeel van hun carrière. Steeds vaker zien spelers dat voorwerpen met hun handtekening op websites als eBay voor aanzienlijke bedragen worden verkocht. Bij spelers als Manziel kan het dan gaan om bedragen van enkele duizenden dollars. Per stuk! Handelaren in handtekeningen verdienen er een goede boterham aan. Handtekeningensessies weigeren

Het is *student athletes* ten strengste verboden enige vorm van beloning te ontvangen voor de promotie of verkoop van producten of diensten

aan de verkoop van mediarechten, merchandise en tickets. Ook op andere fronten profiteren zij. Neem Texas A&M. Afgelopen jaar verdiende de universiteit met het football-team ruim 37 miljoen dollar. Stadion Kyle Field wordt voor 450 miljoen dollar gerenoveerd en uitgebreid van 82.500 naar 102.500 zitplaatsen. Bovendien is

is voor spelers geen optie; dat keert zich onmiddellijk tegen hen. Dus zetten ze hun krabbel maar weer, ook al zien ze soms duidelijk dat die man tegenover hen de handtekening niet komt halen voor zijn zieke zoon, maar om hem per direct voor een flink bedrag te verkopen. Velen verdienen aan *college football*-spelers, behalve zijzelf.

Merkwaarde

Er is een stroming die vindt dat spelers een realistische vergoeding verdienen voor hun inzet. *College sport is big business*, vergelijkbaar met de andere grote sportleagues in de VS en Europa. Het onderbetalen van de atleten onder druk van forse NCAA-sancties wordt gezien als een laakbare maatregel, die slechts bedoeld is om de financiële winsten van NCAA en universiteiten te garanderen. Maar er is ook een grote groep die vindt dat niet aan de klassieke NCAA-regels moet worden getornd. Ze wijzen erop dat studenten weliswaar geen geldbedragen ontvangen, maar dat een gratis *college*-opleiding in veel gevallen een waarde heeft van 100.000 à 200.000 dollar en dat een *college*-diploma leidt tot een aanzienlijk hoger gemiddeld salaris dan een *highschool*-diploma. Daarnaast creëren topatleten in hun *college*-periode merkwaarde. De training en exposure die zij daar krijgen, vertaalt zich op termijn in lucratieve profcontracten en sponsordeals.

Economische belangen

In dit verhaal mag één interessante gedachtelijn niet ontbreken. Het betreft de speculaties over de opvallend milde straf van een halve wedstrijd voor Johnny Manziel. De officiële lezing gaat over gebrek aan bewezen betalingen, de officieuze over economische belangen. Namelijk dat NCAA en Texas A&M het zich niet konden veroorloven om de absolute ster van het vorige seizoen, kijkcijferkanon Manziel, voor langere tijd buitenspel te zetten.

Er speelt in de *college*-sport nog een heikele kwestie: de rechtszaak O'Bannon versus NCAA. *College*-basketballer Ed O'Bannon (UCLA) begon een rechtszaak tegen de NCAA en computer-spelproducent EA over het (onbetaalde) gebruik van zijn beeltenis in de NCAA-computer/videogame. O'Bannon vindt dat hij recht heeft op een reële vergoeding voor het gebruik van zijn beeltenis. Inmiddels hebben zich vele vroegere en huidige *college*-footballers en basketballers bij O'Bannon aangesloten. De zaak ligt nog bij de rechter.

Hoewel de O'Bannon-zaak gaat over beeldrechten, is het idee dat de uitkomst waarschijnlijk ook zal gelden voor de verkoop van *college*-T-shirts, -petten, -helmen et cetera. Sommigen vermoeden dat de NCAA vreesde dat een strenge bestraffing van Manziel zijn positie in de O'Bannon-zaak zou verzwakken. Dat risico wil men niet lopen.

Inmiddels is de nieuwe *college*-football-competitie weer gewoon onderweg. Johnny Manziel en zijn Aggies proberen zich opnieuw te plaatsen voor een van de Bowl-games aan het eind van het seizoen. De handtekeningaffaire is naar de achtergrond verdwenen, net als de discussie over spelersvergoedingen. Voor zolang het duurt, want dit gevoelige onderwerp steekt ongetwijfeld binnenkort weer de kop op. ●

Pieter Verhoogt is directeur van sport-economisch adviesbureau Sport2B (www.sport2b.nl). Hij is tevens gastdocent sporteconomie aan de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen.